

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET & ÄLGEN

Utemässan 2023

Svenska Jägareförbundet

HAR VI EN JAKTBAR ÄLGSTAM 2025?

UTEMÄSSAN LYCKSELE 27 MAJ 2023

Björn Sundgren, jaktvårdskonsulent

Svenska Jägareförbundet

Stenålderns älgjakt lade grunden för ett avancerat samhällssystem i Norrland redan för 6000 år sedan.

För 6 000 år sedan började man i Norrland gräva mängder av djupa fångstgropar längs älgens vandringsleder..... arkeologen Ylva Sjöstrand menar att **den här jaktkulturen omformade hela det norrländska stenålderssamhället** där 90 procent av alla motiv består av just älgar.

Den process som normalt förknippas med att människor började bruka jorden och bli bönder drevs i Norrland fram genom älgjakten eftersom fångstgroparna både behövde grävas, underhållas och vittjas blev människorna här mer bofasta och organiserade, 2 500 år innan jordbruket etablerades i Norrland.

Älgen är vårt nationalvilt

- men utpekas som problem, vem står upp för älgen?

Jakten med lös hund - alltid förknippats med älgjakt

Inlämnat för bedömning till
institutet för språk och folkminnen -
förhoppningsvis till regeringen i
inledningen av 2025

Fynd i form av gamla gravar och hållristningar visar att hundar och människor levat tillsammans i hundratals år.

Foto: Bror Jakobsson/Bohusläns museum (CC BY-NC-ND).

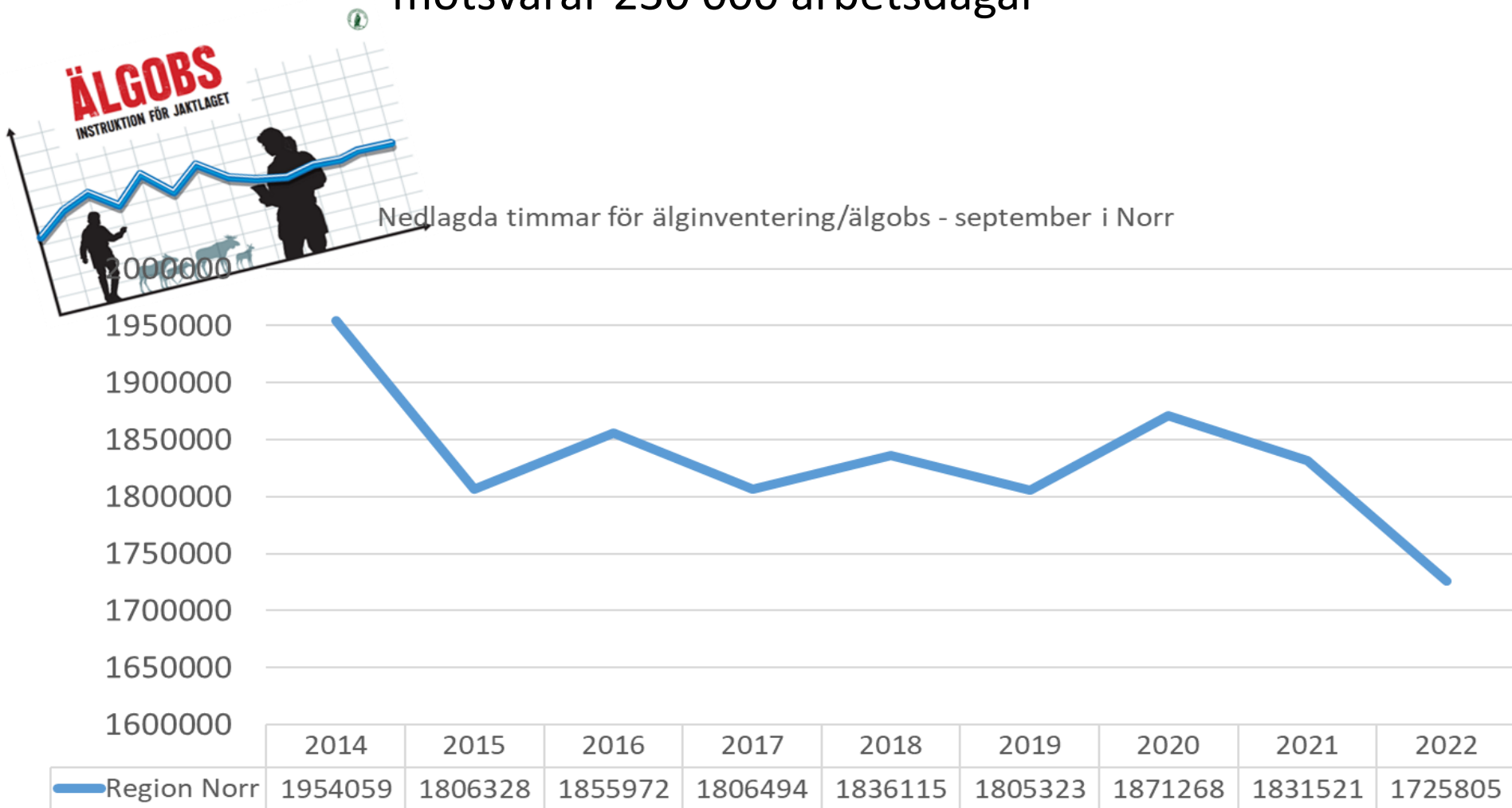
Jaktens betydelse för Norra Sverige

- **755 000 personer över 15 år bor i de fyra norra länen, av dessa jagar drygt 60 000**
- **8 % av den vuxna befolkningen är jägare**
- **ca 7 000 av jägarna är kvinnor, ca 11 % av jägarkåren**
- **Jakten - En anledning till att stanna kvar eller flytta hit!**
- **Jaktmöjligheter är mycket viktiga för arbetskraftsrekrytering i norr.**
- **Jakten ger utöver rekreation också mer än 4 miljoner kilo kött varje år**
- **Jakten är mer livsstil än fritidssysselsättning**

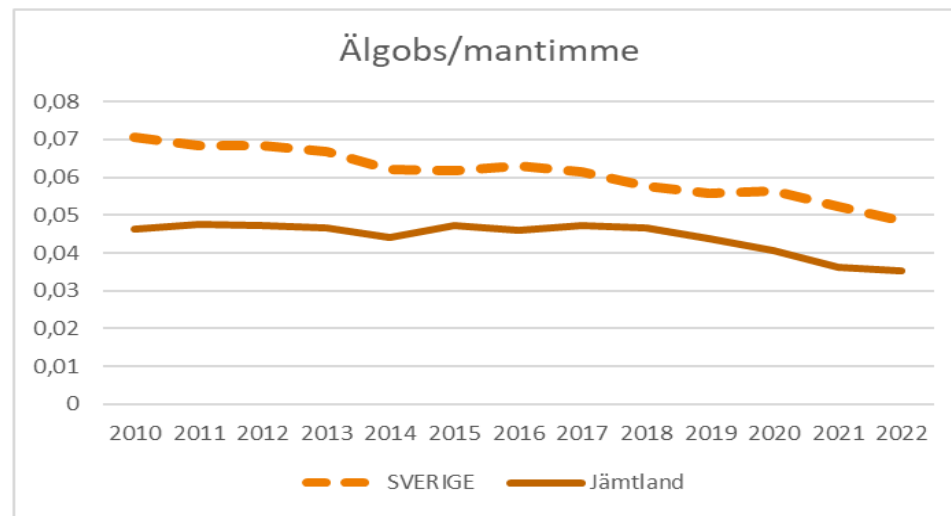
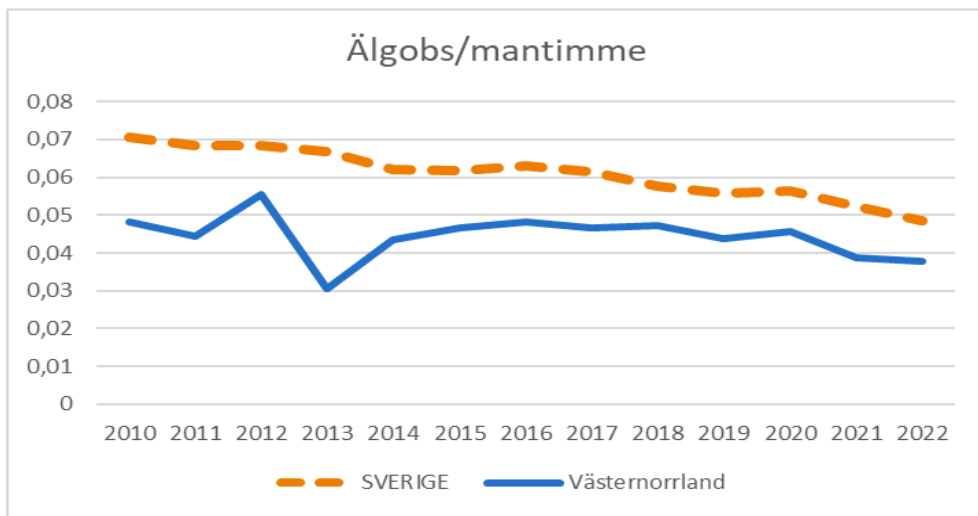
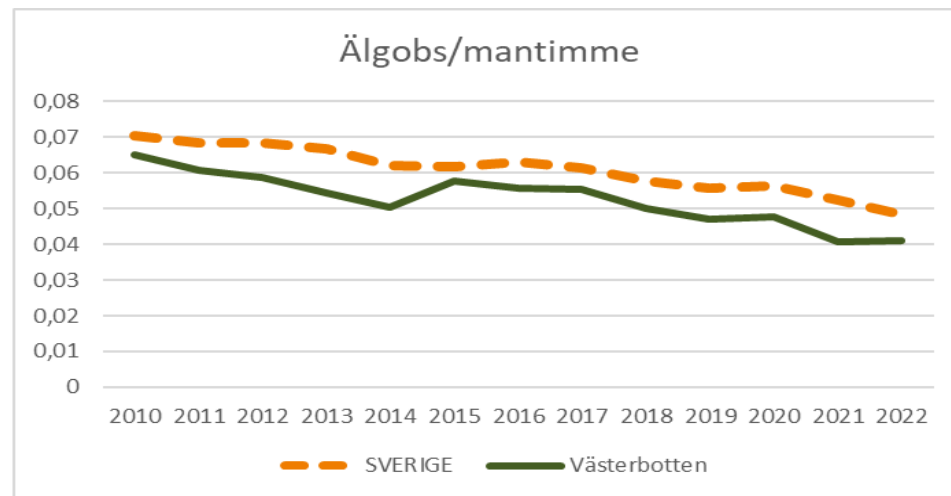
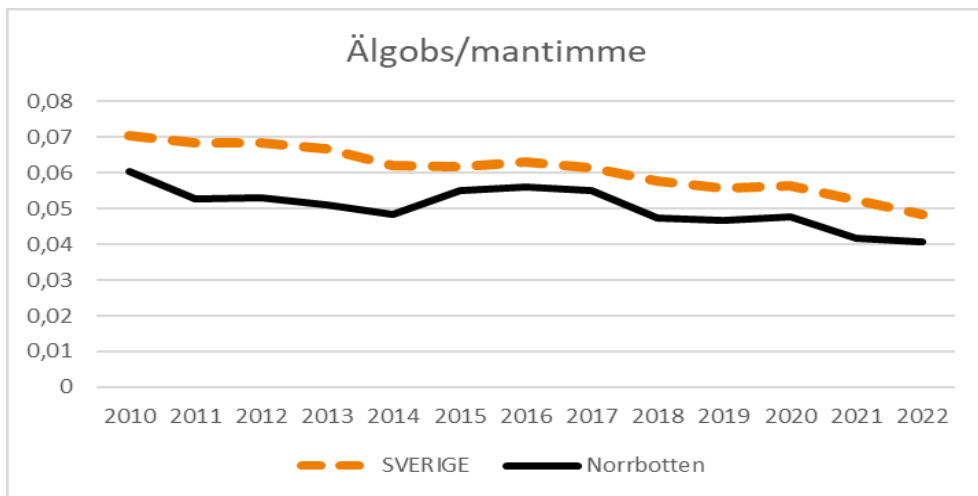

Jägarnas insats är arbetskrävande!

1,8 miljoner timmar under 7 dagar varje september – motsvarar 230 000 arbetsdagar

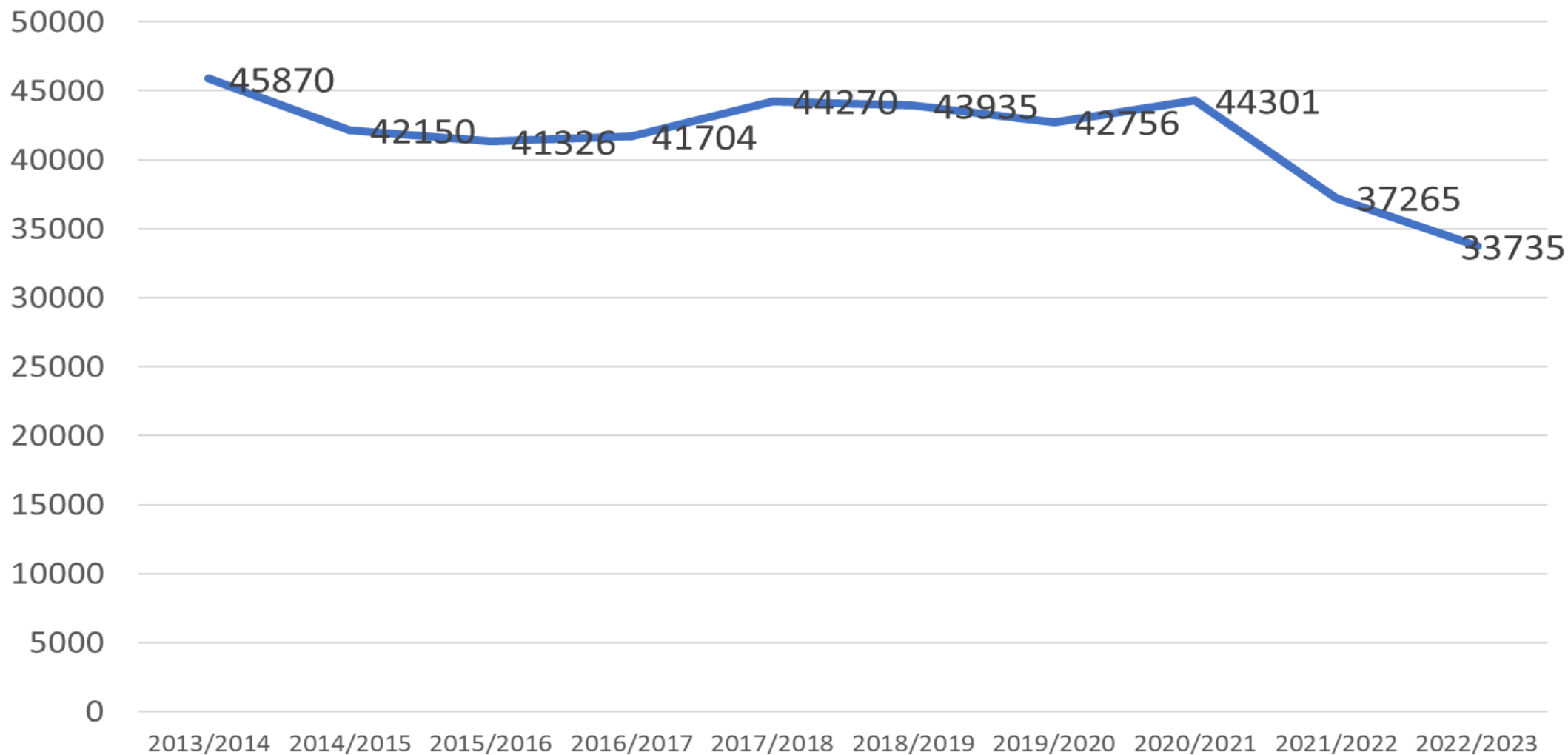

Utvecklingen av älgobsen i norr

Avskjutningen sjunker i norr

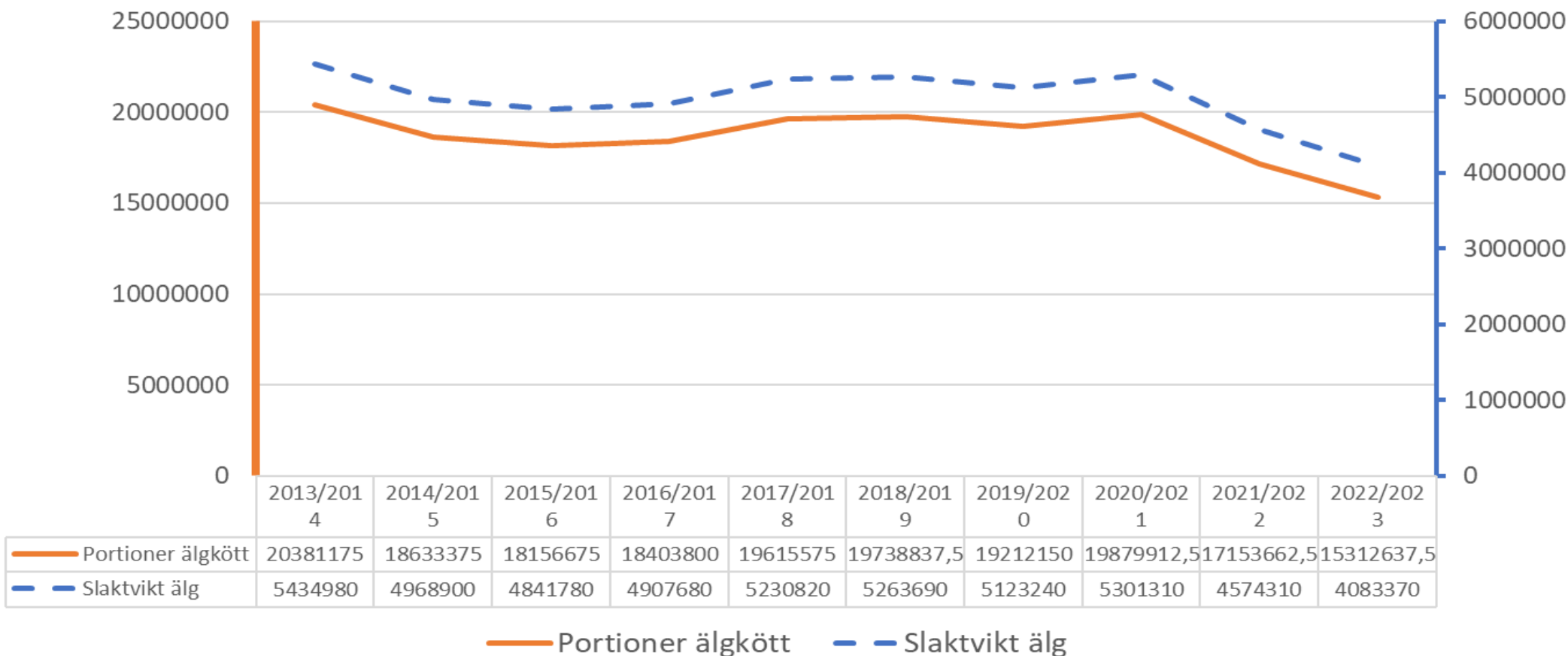
Fällda älgar inom Region Norr

Älgkött från jakten i de fyra norrlandslänen

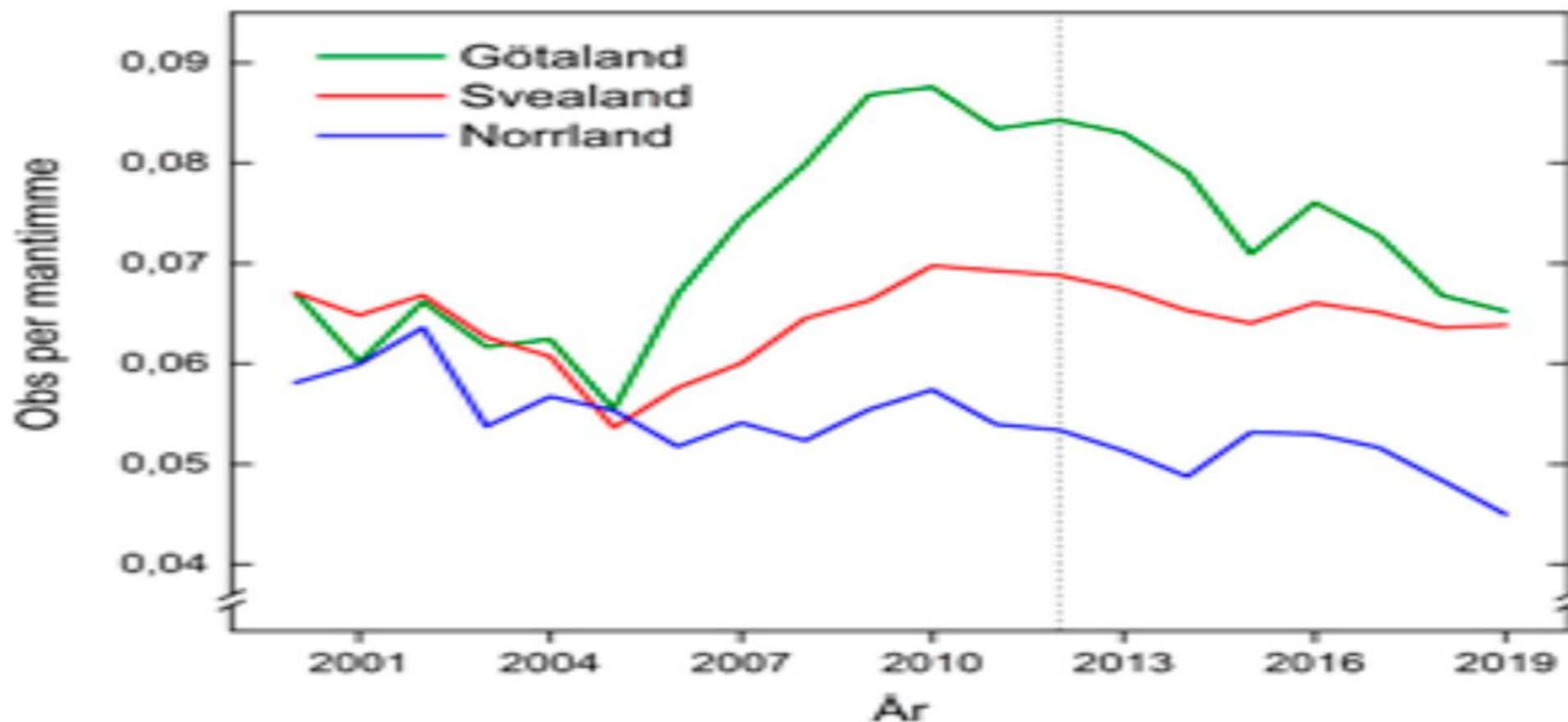
5 miljoner färre portioner älgkött 2022 än vi fick 2013

Köttutbyte från älgjakten i norr

Orsaken till nytt systemet var inte vi i norr....

Ett system löser inga problem, det gör jägare och markägare i samverkan. I hela landet vände älgstammen nedåt FÖRE det nya systemet sjösattes

Utmaningar för älgförvaltningen i norr

- **Vandringsälgar**
- **Renskötsel/dubbelregistrering**
- **Stora ytor, väglöst land, tidig snö**
- **Rovdjur**

Andra utmaningar?

- **Förvaltning ska bygga på forskning och fakta**, men vill man acceptera och ta till sig ny fakta?
- **Viljan att engagera sig** – Man vill bara vara med om man känner att man kan påverka!
- **Nyrekrytering** – vad får unga jägare att bli älgjägare och vad hindrar dem?
- **Finansieringen av älgförvaltningen** – Förvaltningen är viktig för samhället men jägarna betalar allt, är det rimligt?

Älgen och Jakttiderna – snart dags för en ny revidering

Ska vi ha brunstuppehåll eller inte?

En grund i Svensk viltförvaltning är att **inte jaga under fortplantnings- och föryngringstid.**

Med sjunkande älgstammar samt att ett uppehåll för brunst inte påverkar möjligheten att styra älgstammen gör att **brunstuppehållet i norr bör permanentas nästa jakttidsrevidering**

När ska jaktsäsongen ta slut?

I norr inleds älgjakten 1 september –
I södra Sverige den 8 oktober.

Södra Sverige jagar älg 3,5 månad och i
norra Sverige jagas älg under 5
månader.

Det rimliga vore – med hänsyn till
klimatet – att jakten både inleds och
avslutas sex veckor före i norr jämfört
med södra Sverige!

- **Det viktiga är inte vad man fäller, utan vad som finns kvar efter jakt!**
- "Skogsfallande" och tidigt inledd avlysningsjakt ger inte en kvalitativ stam!
- Spara vissa tjurar - möjligheter och problem

- **Långsiktighet med rätt individer kvar i skogen – vårt ansvar!**

- Nyttja jakttiden för att fälla rätt djur.
- **Fokus på kvalitet**

- ~~"Om inte jag skjuter gör någon annan det"~~
- **"Om inte jag skjuter dör den inte nu"!**

VIKTEN AV ATT FÄLLA RÄTT ÄLG

Foto: Oscar Jansson

Enkla mål på stora ytor – samarbete!

- **Hög medelålder och produktiv stam**
 - Fäll kalv **istället för** vuxna. Fäll unga och dåliga djur istället för stora produktiva djur
- **Stora äldre hondjur**
 - Spara stora hondjur
 - Spara ko med kalv i inledningen av jakten - + & -
 - Stora/äldre kor föder större andel tjurkalv och fler tvillingkalvar
- **Tillräckligt många stora äldre tjurar**
 - Ökad andel tjur genom sparande av olika tjurar eller kvotering för att öka andelen?
- **Jaga inte under brunstperioden**
 - Mindre stress för älgarna, säkrad tidig betäckning
 - Mindre risk för överuttag av kapitala tjurar

VÄGEN TILL EN BRA ÄLGSTAM

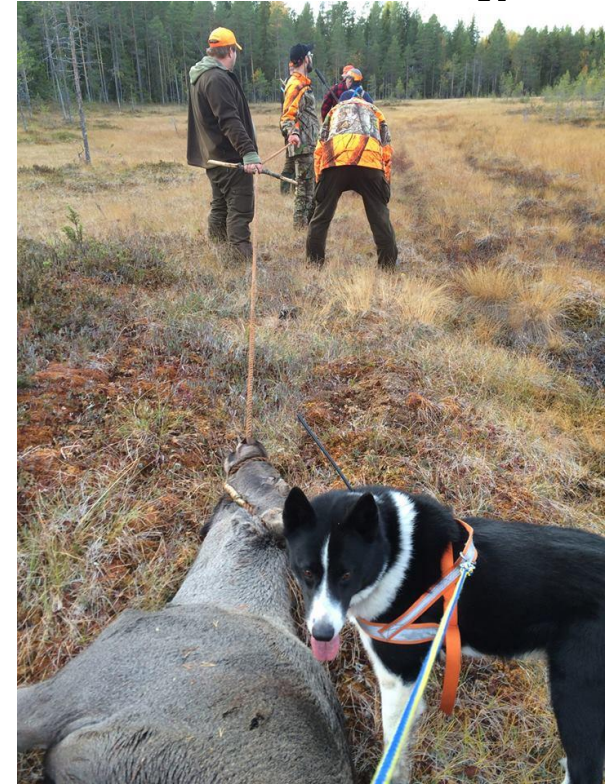

Foto: Björn Sundgren

HUR MÅNGA ÄLGAR BEHÖVS?

- En hållbar **avskjutning på 10 älgar** kräver att vi i inledningen av jakten har tillfört stammen 10 djur i form av årets kalvar
- För att producera 10 kalvar behövs **16 kor** (*reproduktion 0,65*)
- Könsfördelning 60/40 av vuxna innebär det att det ska finnas **10 tjurar** på marken
- **10 kalvar, 16 kor och 10 tjurar = 36 djur i inledningen av jakten**
- **Avskjutning av 10 älgar ger 26 djur kvar på marken efter jakt.**
- Mer än dubbelt så mycket älg kvar på marken när jakten är över som man har tänkt skjuta kommande säsong **om all dödlighet på marken är beroende av jakten.**

Hur många procent kalv kan man ha i avskjutningen egentligen?

Antal älgar som ska fällas först – andel kalv sen!

100 älgar	60 kor	0,65 kalv/ko	39 kalvar
	40 tjurar		

39 älgar in 39 älgar ut ur stammen aktuellt år

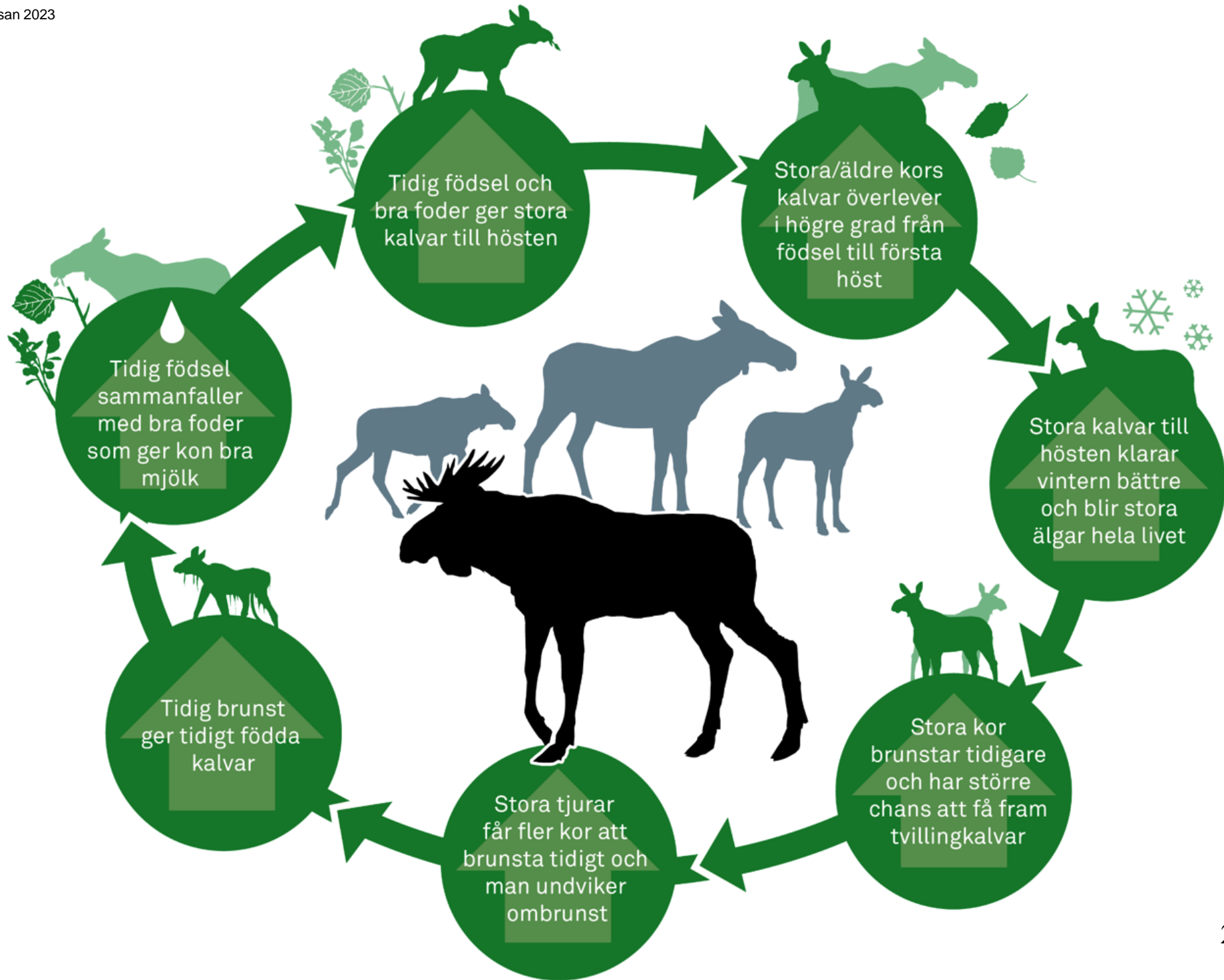

39 älg – 40% kalv = 16 kalv - återstår då 23 vuxna att fälla

39 älg – 50% kalv = 20 kalv - återstår 19 vuxna att fälla

39 älg – 60% kalv = 23 kalv - återstår 16 vuxna att fälla

Detta är svårt att uppnå om inte kalvavskjutning och vuxnavskjutning följs åt från inledningen!

Den positiva spiralen – hur kan den översättas till svenska?

- **Vi vill ha stora kalvar till hösten!** De överlever vintern bättre, blir större älgar hela livet och ger bra jaktligt utbyte
- Stora kalvar till hösten får vi genom **tidig födsel** och bra kvalitet på korna
- Tidig födsel får vi genom betäckning vid **tidig brunst**
- Betäckning vid tidig brunst får vi **genom bra kvalitet på både kor och tjurar** samt **lugn under den inledande brunsten**

Hur når vi dit?

- **Hög andel kalv i avskjutningen**
- **Brunstuppehåll**
- **Var rädd om de stora djuren, oavsett ålder**

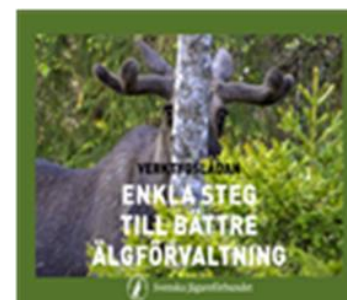

Har vi då en jaktbar älgstam 2025?

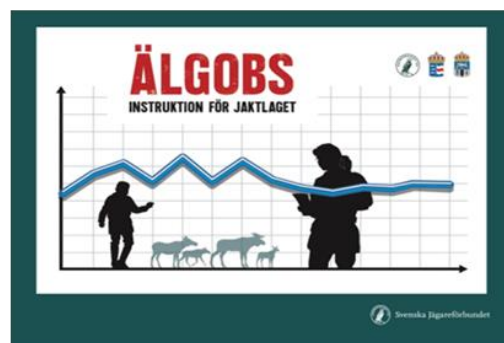
- Definitionen av vad som är jaktbart kommer att variera! **Vad är man nöjd med?**
- Det som är viktigt nu är att ännu tydligare, i varje jaktlag, komma fram till hur det ska se ut när man är nöjd. **Utan mål kan man inte agera i rätt riktning!**
- Agera utifrån vad du och ditt jaktlag KAN göra, inte vad andra BORDE göra. **Alla steg i rätt riktning hjälper!**
- **Tillsammans kan vi skapa en bra älgstam!**

Jägareförbundets stöd i älgförvaltningen:

**Jaktidsremissen
– SJF svar om
älgen, argument
för våra
jakttider**

Tack för mig!
Frågor?

ÄLGEN ÄR EN NATIONALSYMBOL – INGET SKADEDJUR

